

canvas

Wissel van de macht

Inhoud

Wissel van de macht. Kantelmomenten in de Belgische politiek	3
Aflevering 1 : De Volksunie spat uiteen	4
Aflevering 2 : De groenen regeren zich kapot	6
Aflevering 3 : De ondergang van het Belang	8
Aflevering 4 : Het kartel CD&V/N-VA breekt	10
Aflevering 5 : De val van Leterme	12
Aflevering 6 : De ergste regeringscrisis ooit	14
Perscontact	16

Wissel van de macht

Kantelmomenten in de recente Belgische politiek
Met Marc Van de Looverbosch – vanaf 7 februari

Marc Van de Looverbosch

“Ik was aangenaam verrast door de grote openheid waarmee toppolitici vertellen over de soms wel pijnlijke episodes uit hun carrière. Ze geven ruiterlijk fouten toe, noemen man en paard, komen af en toe hard of heel emotioneel uit de hoek; kortom het zijn ook maar mensen van vlees en bloed.” Marc Van de Looverbosch

Wetstraat-journalist Marc Van de Looverbosch stond de voorbije 20 jaar op de eerste rij bij alle grote politieke omwentelingen in België. Een woelige periode waarin de Belgische politiek grondig is veranderd. In *Wissel van de macht* kiest hij daaruit zes verhalen die het huidige politieke landschap mee hebben bepaald.

Marc Van de Looverbosch interviewt alle hoofdrolspelers van toen. Als Wetstraatwatcher was hij destijds getuige van de gebeurtenissen. Hij praat erover met 27 toppolitici die vaak voor het eerst het achterste van hun tong laten zien over een aantal dramatische momenten van toen. Hun onthullende verhalen, zijn scherpe analyses en de unieke beelden uit het rijke VRT-archief leggen de mechanismen van de macht bloot, maar tonen even goed de menselijke drama's in de Wetstraat.

Deze kantelmomenten komen aan bod :

1. De Volksunie spat uiteen
2. De groenen regeren zich kapot
3. De ondergang van het Belang
4. Het kartel CD&V/N-VA breekt
5. De val van Leterme
6. De ergste regeringscrisis ooit

Vanaf dinsdag 7 februari om 21.15 u. met telkens ook een nieuw complementair en interactief verhaal op canvas.be.

Aflevering 1: De Volksunie spat uiteen

Dinsdag 7 februari

Hoe het uiteenvallen van de Volksunie eindigt in een politieke vechtscheiding en een groot trauma veroorzaakt.

Eind de jaren 90 zit de Volksunie in zak en as: moet de VU een klassieke Vlaams-nationale partij blijven of moet ze verruimen en verbreden? **Bert Anciaux** krijgt de opdracht om een vernieuwingsoperatie op poten te zetten die uitmondt in ID-21.

De traditionalistische vleugel van de VU ziet dat helemaal niet zitten en slaagt erin om **Geert Bourgeois**, in een strijd tegen **Patrick Vankrunkelsven** te laten verkiezen tot partijvoorzitter. Dat slaat diepe wonden. Bourgeois verzet zich ook met hand en tand tegen de voorstellen voor een nieuwe staats hervorming: de Lambermontakkoorden. Als de voltallige Volksunie dat compromis toch aanvaardt, neemt Bourgeois ontslag als voorzitter en krijgt **Fons Borginon** het heft in handen.

De kloof tussen de traditionalisten en de verruimers wordt onoverbrugbaar. De interne verdeeldheid komt aan de oppervlakte bij een zwaar politiek incident met Johan Sauwens. Zijn aanwezigheid op een viering van de oud-collaborateurs van het Sint-Maartensfonds wordt door zijn tegenstanders aangegrepen om Sauwens tot ontslag te dwingen als Vlaams minister. Wanneer **Sven Gatz** zich daar namens ID-21 bij aansluit, spat de oude VU uiteen.

Dat incident leidt samen met het verzet tegen de nieuwlichters tot het definitieve einde. Na een ledenreferendum gaan beide kampen hun eigen weg. Bourgeois sticht de N-VA en Bert Anciaux houdt Spirit boven de doopvont. Maar daar steken de meningsverschillen binnen de kortste keren opnieuw de kop op. Als Anciaux onomwonden pleit voor een kartel met de sp.a van **Steve Stevaert**, trekken Vankrunkelsven, Borginon en Gatz ontgoocheld naar de liberalen.

De eerste test zijn de federale verkiezingen van 2003 waar het kartel sp.a-spirit glansrijk wint en N-VA amper 1 zetel binnenhaalt.

Met getuigenissen van Geert Bourgeois, Bert Anciaux, Sven Gatz, Patrick Vankrunkelsven, Fons Borginon, Johan Sauwens en Els Van Weert.

Geert Bourgeois

Bert Anciaux

Sven Gatz

Patrick Vankrunkelsven

Fons Borginon

Johan Sauwens

Els Van Weert

Aflevering 2: De groenen regeren zich kapot

Dinsdag 14 februari

Het verhaal van een groene partij die door regeringsdeelname van de kaart wordt geveegd.

Vera Dua legt de eed af in de Vlaamse regering

Magda Aelvoet legt de eed af voor Koning Albert

In 1999 belanden de groenen (Agalev en Ecolo) voor de eerste keer in de geschiedenis in de paarsgroene regeringen van premier **Guy Verhofstadt** en Vlaams minister-president **Patrick Dewael**. De CVP verdwijnt naar de oppositiebanken.

Betoging tegen milieuminister Vera Dua

Er waait een nieuwe wind door het land maar de groenen worstelen met een aantal zware dossiers. Ze hebben moeite om zich te positioneren tegenover liberalen en socialisten. **Magda Aelvoet** neemt ontslag als federaal vicepremier omdat ze een omstreden wapenlevering aan Nepal mee heeft goedgekeurd; een inschattingsfout die haar duur te staan komt. De groene achterban mort omdat Agalev teveel compromissen moet slikken. Op Vlaams niveau krijgt vooral **Vera Dua** stevige tegenwind door haar milieu- en landbouwbeleid. Bij de federale verkiezingen van 2003 betalen de groenen de prijs: Agelev heeft geen enkele verkozenen meer in kamer of senaat.

Ontredderd neemt de hele top van Agalev ontslag: kopman **Jos Geysels** en ook de Vlaamse ministers Dua en Vogels; **Mieke Vogels** dik tegen haar zin en onder zware druk. **Adelheid Byttebier** en **Ludo Sannen** vervangen hen in de Vlaamse regering. De groenen belanden in een existentiële crisis. Tegelijk probeert sp.a-boegbeeld **Steve Stevaert** de groenen binnen te halen. Hij heeft in kartel met spirit van **Bert Anciaux** een grote overwinning geboekt en wil dat Agalev ook meedoet.

Jos Geysels op persconferentie na verkiezingen 2003

De groenen twijfelen. Limburg met minister Sannen wil wel in zee gaan met Stevaert. Maar een memorabel partijcongres beslist daar anders over: Agalev wordt omgedoopt tot Groen!, Dua wordt voorzitter en gaat door op eigen kracht. Ludo Sannen voelt zich verraden, neemt ontslag als minister en verlaat de partij.

Als in 2004 de kiezer Groen! in ere herstelt, gaat Stevaert z'n droom verloren om Vlaams minister-president te worden. Het kartel sp.a-spirit wordt voorbijgestoken door het nieuwe kartel CD&V/N-VA dat dan aan de macht komt.

Met getuigenissen van Jos Geysels, Mieke Vogels, Vera Dua, Bert Anciaux, Ludo Sannen en Magda Aelvoet.

Jos Geysels

Mieke Vogels

Vera Dua

Bert Anciaux

Ludo Sannen

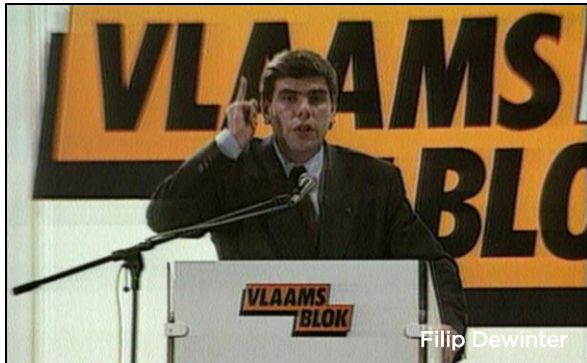

Magda Aelvoet

Aflevering 3: De ondergang van het Belang

Dinsdag 21 februari

Hoe een jonge vrouw, Marie-Rose Morel, erin slaagt het leidende trio Vanhecke - Dewinter - Annemans uiteen te spelen en Het Vlaams Belang systematisch kiezers verliest aan N-VA.

Filip Dewinter

Gerolf Annemans, Frank Vanhecke, Filip Dewinter

Begin deze eeuw leidt het radicale trio Vanhecke - Dewinter - Annemans het Vlaams Blok van overwinning naar overwinning. Niets lijkt hen te kunnen tegenhouden, tot in het voorjaar van 2004 het Hof van Beroep van Gent de partij veroordeelt wegens discriminatie. Ook al beweert de partij bij hoog en bij laag dat ze niet racistisch is.

Marie-Rose Morel

Op dat moment stapte de jonge en veelbelovende Marie-Rose Morel over naar het Blok. Ze komt van N-VA waar ze in 2003 samen met Bart De Wever zonder succes campagne heeft gevoerd in Antwerpen. Die overstap zette kwaad bloed bij De Wever. Bij de Vlaamse verkiezingen van 2004 haalt Vlaams Blok een monsterscore van 24 procent, een resultaat dat het nooit meer zal halen. Enkele maanden na de verkiezingen veroordeelt het Hof van Cassatie de partij definitief en verandert het Blok noodgedwongen van naam: Vlaams Belang.

Meer en meer begint Marie-Rose Morel zich te verzetten tegen de harde lijn van Dewinter en krijgt ze geleidelijk aan voorzitter Vanhecke op haar hand. Vanhecke, die niet de moed heeft om Dewinter in te tomen of de partij van koers te doen veranderen. De knallende ruzies komen open en bloot op straat te liggen. Vanhecke, Dewinter en Annemans, de drie vrienden van weleer, worden gezworen vijanden wanneer Vanhecke openlijk de kant kiest van Morel, met wie hij bovendien een relatie begint.

Frank Vanhecke en Marie-Rose Morel

Bart De Wever

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 in Antwerpen ziet Dewinter met veel spijt in het hart de burgemeesterssjerp aan zijn neus voorbijgaan: Patrick Janssens (sp.a) klopt hem nipt. Marie-Rose Morel wordt zwaar ziek en het Belang begint kiezers te verliezen aan de N-VA. Moe getergd stapte Marie-Rose uit de partij. Ze overlijdt in 2011. Bart De Wever houdt tijdens haar begrafenis een opmerkelijke speech om postuum de oude vriendschap te herstellen. In 2012 brengt De Wever in Antwerpen de genadeslag toe aan Dewinter.

Met getuigenissen van Frank Vanhecke, Filip Dewinter, Gerolf Annemans, Bart De Wever en Myriam Van Loon (moeder van Marie-Rose Morel)

Frank Vanhecke

Filip Dewinter

Gerolf Annemans

Bart De Wever

Aflevering 4: Het kartel CD&V/N-VA breekt

Dinsdag 28 februari

CD&V en N-VA dromen ervan om een grote centropartij te worden in Vlaanderen. Hun plannen lopen gaandeweg stuk op het groeiende onderlinge wantrouwen.

Geert Bourgeois en Yves Leterme sluiten kartel

Bart De Wever

De federale verkiezingen van 2003 zijn een zware tegenvaller zowel voor CD&V die geen winst boekt na vier jaar oppositie, als voor de nieuwe partij N-VA waar **Geert Bourgeois** als enige verkozenen overblijft.

Na moeizame onderhandelingen sluiten de twee partijen op Valentijnsdag 2004 een kartel. Dat leidt meteen tot een groot succes enkele maanden later bij de Vlaamse en Europese verkiezingen waar het kartel CD&V/N-VA de grootste politieke formatie van Vlaanderen wordt. **Yves Leterme** wordt Vlaams minister-president en introduceert twee goudhaantjes in zijn regering: **Kris Peeters** en **Inge Vervotte**. N-VA stapt mee in de Vlaamse regering. **Bart De Wever** wordt voorzitter van N-VA en **Jo Vandeuren** van CD&V. In 2006 krijgt het vertrouwen tussen de kartelpartners een eerste deuk. N-VA haalt **Jean-Marie Dedecker** binnen en dat stuit op een veto bij CD&V: exit Dedecker.

Kris Peeters en Geert Bourgeois

Jo Vandeuren, Yves Leterme en Inge Vervotte

Leterme geniet in Vlaanderen een enorme populariteit en de partijtop beslist in 2007 om hem naar voor te schuiven als uitdager van premier Guy Verhofstadt. De campagne is sterk communautair geladen. Paars verliest de verkiezingen, Leterme bereikt een absoluut hoogtepunt met 800.000 voorkeurstemmen en begint aan de zware opdracht om een federale regering te vormen. Na vruchteloze communautaire onderhandelingen, een interimpremier Verhofstadt en ondanks een levensbedreigende ziekte wordt Leterme met Pasen 2008 eindelijk premier.

Bij gebrek aan een communautair akkoord beseft N-VA al langer dat het kartel ten dode is opgeschreven. Als federaal alles in de soep draait en Kris Peeters ook geen oplossing vindt, is het genoeg geweest voor Bart De Wever die in september 2008 op een triomfalistisch congres het vertrouwen in Leterme opzegt. Het is tenslotte Kris Peeters die tijdens een zeer emotionele vergadering bij CD&V een einde maakt aan het kartel.

Bij de volgende Vlaamse verkiezingen van 2009 breekt N-VA voor het eerst door als politieke partij van enige omvang, het begin van de opmars.

Met getuigenissen van Bart De Wever, Jo Vandeurzen, Ben Weyts, Inge Vervotte, Kris Peeters en Yves Leterme.

Bart De Wever

Jo Vandeurzen

Ben Weyts

Inge Vervotte

Kris Peeters

Yves Leterme

Aflevering 5: De val van Leterme

Dinsdag 7 maart

De val van de regering Leterme eind 2008 is een van de pijnlijkste periodes ooit in de Wetstraat. In de nasleep van de bankencrisis botsen de hoogste politieke gezagsdragers van het land met de hoogste magistraten.

Yves Leterme verkoopt Fortis aan BNP Paribas

Yves Leterme in nauwe schoentjes

In de herfst van 2008 staat de regering Leterme voor een ongeziene opdracht: de redding van de grootbank Fortis. Een eerste poging met de Nederlanders draait op niets uit. Als de regering Fortis verkoopt aan BNP Paribas staan de aandeelhouders op hun achterste poten. Ze trekken naar de rechtbank die eind 2008 beslist dat de verkoop wordt opgeschort.

Dan duiken er geruchten op van politieke inmenging. Zo zouden er ongeoorloofde contacten zijn geweest tussen de kabinetten van **Yves Leterme** en **Jo Vandeurzen** met magistraten in de zaak Fortis. Als Leterme dat in een brief voor het parlement probeert te weerleggen, breekt een politieke storm los.

Ghislain Londers, de hoogste magistraat van het land, beweert belangrijke aanwijzingen te hebben van politieke druk uitgeoefend door onder meer de minister van justitie Vandeurzen. Dat is nog nooit eerder vertoond. Heel het land kan de gebeurtenissen live op televisie volgen. Eerst neemt een zwaar aangeslagen Jo Vandeurzen ontslag die zich door iedereen in de steek gelaten voelt. Kort daarop volgt het ontslag van de hele regering Leterme. Het zorgt voor zure en bitse reacties.

GHISLAIN LONDERS
EERSTE VOORZITTER HOF VAN CASSATIE

Jo Vandeurzen

Herman Van Rompuy wordt premier om weer rust te brengen. Enkele maanden later zal een parlementaire onderzoekscommissie Leterme en Vandeurzen witwassen.

Met getuigenissen van Yves Leterme, Patrick Dewael, Inge Vervotte, Jo Vandeurzen en ex-procureur-generaal Yves Liégeois.

Yves Leterme

Patrick Dewael

Inge Vervotte

Jo Vandeurzen

Aflevering 6: De ergste regeringscrisis ooit

Dinsdag 14 maart

Deze laatste aflevering reconstrueert de 541 dagen durende, slopende regeringsonderhandelingen na de val van Leterme II in april 2010: een bedenkelijk wereldrecord. Pas begin december 2011 wordt PS-voorzitter Di Rupo eindelijk premier. N-VA heeft dan allang afgehaakt en de regering Di Rupo presenteert een zesde staatshervorming, mét de splitsing van BHV.

De crisis wordt uitgelokt door de nieuwe Open VLD voorzitter **Alexander De Croo** die in april 2010 de stekker uit de regering Leterme II trekt omdat de onderhandelingen over de splitsing van BHV helemaal niet opschieten. **Yves Leterme** haakt af als boegbeeld voor CD&V en de verkiezingen leveren twee grote winnaars op: aan Vlaamse kant wordt N-VA de grootste partij, aan Franstalige kant blijft dat de PS.

De winnaars zijn gedoemd om samen een federale regering te vormen. Een eerste verkennende ronde achter de schermen tussen de twee partijen in Vollezele loopt faliekant af. Daar beseft **Bart De Wever** al dat een akkoord met de PS zo goed als onmogelijk is. Hij zoekt ook contact met de Franstalige liberalen tijdens een geheime ontmoeting in restaurant Bruneau.

De pogingen van **Elio Di Rupo** leiden tot niets. Als De Wever een nota schrijft, wordt die door de PS met de grond gelijk gemaakt. Ook **Johan Vande Lanotte** kan begin 2011 de partijen niet verzoenen. Dan komen de liberalen aan boord en krijgt **Wouter Beke** de opdracht om een uitweg te zoeken. Op basis van zijn omstandige nota begint Di Rupo aan de vorming van een regering.

Begin juli 2011 brandt N-VA de voorstellen van Di Rupo volledig af en zet zichzelf daarmee buitenspel. De CD&V heeft nog een aantal fundamentele bezwaren, **Koning Albert** spreekt forse taal op 21 juli en die nacht beslissen christendemocraten, liberalen, socialisten en groenen om voort te werken aan een grote staatshervorming én aan een regering.

Na nog heel wat strubbelingen presenteert Di Rupo op 11 oktober met veel trompetgeschal de zesde staatshervorming. De groenen verlaten de onderhandelingstafel en de drie grote politieke families werken alleen door aan het sociaaleconomische luik. Als dat eindelijk rond is kan Di Rupo op 6 december de eed afleggen, bijna 20 maanden na de val van de regering Leterme II.

Met getuigenissen van Yves Leterme, Bart De Wever, Elio Di Rupo, Didier Reynders, Wouter Beke, Alexander De Croo en Caroline Gennez.

Yves Leterme

Bart De Wever

Elio Di Rupo

Didier Reynders

Wouter Beke

Alexander De Croo

Caroline Gennez

Perscontact

MEER INFORMATIE

Anne Stroobants, perscoördinator Canvas - tel. 02 741 51 63 - anne.stroobants@vrt.be

INTERVIEWS

interviews@vrt.be

PERSPORTAAL

Persfoto's zijn beschikbaar op het Persportaal van VRT Communicatie: <http://pers.vrt.be>

Geert Van Hoeymissen - Fotoredacteur Canvas - 02 741 35 59 -

geert.vanhoeymissen@vrt.be

Meer info in de Canvas-pressroom:

<http://communicatie.canvas.be>